خبر

تفقد رهبر انقلاب به نویسنده کتاب «خاتون و قوماندان»

مریم قربان‌زاده، نویسنده کتاب «خاتون و قوماندان» از دریافت پیام مسرت‌بخش از سوی رهبر انقلاب درباره کتابش خبر داد. کتاب خاتون و قوماندان، نوشته مریم قربان‌زاده که روایت زندگی ام‌البنین حسینی، همسر شهید علیرضا توسلی (معروف به ابوحامد)، فرمانده لشکر فاطمیون است، مورد توجه رهبر انقلاب قرار گرفته است. قربان‌زاده در این باره گفت: معتقدم یک کتاب خودش باید خودش را پیش ببرد، خود باید دیده و خوانده شود. این‌که بخواهم از نظرات بزرگان انقلاب برای دیده‌شدن کار خودم استفاده کنم، پسندیده نمی‌دانم. ما باید خودمان و نوشته‌های‌مان خرج انقلاب اسلامی شویم، نه این‌که انقلاب را خرج خودمان کنیم. وی افزود: اما مسرت و شادمانی‌ام را نمی‌توانم با دوستانم شریک نشوم. از دفتر حضرت آقا تماس گرفتند و پیام انگیزه‌بخش و شادی‌آفرین‌شان را به حقیر رساندند: حضرت آقا فرمودند: «از خواندن کتاب خاتون و قوماندان لذت بردم. چه کار خوبی کردید که این حوادث را ثبت کردید.» کتاب خاتون و قوماندان، روایتی از زندگی سردار شهید علیرضا توسلی، پایه‌گذار لشکر فاطمیون در ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۲ بود که هسته اولیه این لشکر با حضور او و ۲۲ نفر از افغانستانی‌ها شکل گرفت. او روز ۹ اسفند ماه ۱۳۹۳ در جریان آزادسازی تپه تل قرین در حومه درعابه دست گروه تکفیری جبهه النصره به شهادت رسید و پیکر مطهرش در بهشت رضا(ع) مشهد آرام گرفت.

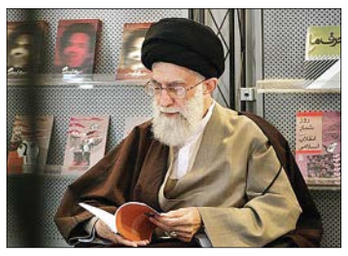

روایت برگزیدگان از پانزدهمین دوره معتبرترین جایزه ادبی کشور

نگاه تبیینی جایزه جلال، هویداست

علی رحیمی
گروه فرهنگ و هنر

جایزه ادبی جلال آل‌احمد، معتبرترین و گران‌ترین جوایز ادبی کشور است که به منظور معرفی آثار برگزیده ادبیات داستانی از سال ۱۳۸۷ با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی نخستین دوره خود را در سالروز تولد جلال آل‌احمد برگزار کرد.

هدف از اهدای این جایزه «ارتقای زبان و ادبیات ملی - دینی» از رهگذر بزرگداشت پدیدآورندگان آثار ادبی برجسته، بدیع و پیشرو است. به همین دلیل هم تنظیم ضوابط و ارائه مشوق‌های مربوط به جایزه مزبور، باید در راستای تولید فکر ادبی-هنری اسلامگرا و تقویت روحیه انتقاد-علمی نسبت به ترجمه‌های موجود ادبی و هنری باشد.

شنبه شب ۲۴ دی، پانزدهمین دوره این جشنواره با معرفی برگزیدگان خود به پایان رسید و به همین مناسبت با برخی از چهره برگزیده این جایزه گفت‌وگویی داشتیم.

«جهاد در قرنطینه» روایتی از زنان فداکار

فروغ زال، نویسنده؛ از برگزیدگان پانزدهمین جشنواره جلال است که با کتاب «جهاد در قرنطینه: روایت فعالیت‌های کارگاه جهادی شهید ابراهیم‌زاده در جهاد مقابله با ویروس کرونا» در بخش ویژه «کرونا و مدافعان سلامت» به عنوان منتخب معرفی شد.

وی درباره این کتاب به جام‌جم گفت: این کتاب روایت تلاش و جهاد مردم در دوران کروناست و تلاش دارد فکر و دلشوره‌ها و بعد حرکت‌های مردم با شیوع کرونا را در کشور روایت کند.

این‌که چطور یک تهدید بزرگ مثل کرونا به فرصتی برای حضور و ساخت صحنه‌های قشنگ جهاد مردمی تبدیل می‌شود، تلاشی است که از دوختن ماسک با چرخ‌خیاطی در خانه شروع شده، بعد به شبکه‌ای ۵۰۰ نفره از خانم‌هایی با چرخ‌خیاطی‌شان تبدیل می‌شود و کارگاهی که لباس‌های تخصصی برای کادر درمان و بیماران بیمارستان طراحی و می‌دوزند.

زال افزود: از اردیبهشت سال ۹۹ یک سری پژوهش‌ها و مصاحبه‌ها توسط خانم معصومه بائی به من رسید. ایشان مصاحبه‌هایی با خانم دکتر خدادادی از مسئولان یکی از گروه‌های جهادی انجام داده بودند.

پژوهش و مصاحبه‌هایی کامل و دقیق که متن کتاب مدیون آن امانت و دقت در پژوهش ایشان هست. من در این مصاحبه‌ها متوجه شدم خانم خدادادی، فرزند شهید هستند و مادرشان در دهه ۶۰ فعالیت‌های زیادی در پشتیبانی از جنگ داشته‌اند. خاطرات ایشان از فعالیت‌های مادر در جنگ، شباهت زیادی به فعالیت‌های جهادگران برای مبارزه با کرونا داشت و کتاب برپایه همین موقعیت‌ها شکل گرفت.

نویسنده کتاب «جهاد در قرنطینه» با اشاره به این‌که پررنگ‌ترین جنبه این خاطرات برای خودم پیوند عجیب و شباهت جذابی بود که از همدلی، شور، عشق، ایمان، انسانیت و وطن‌دوستی دهه ۶۰ با این سال‌های پایانی دهه ۹۰ برقرار شده بود، تصریح کرد: انگار که بازسازی همان قاب‌عکس‌های پر از شور و شوق و صفای سال‌های جنگ و جهاد را در روزهای شروع شیوع کرونا می‌دیدم.

وی تصریح کرد: در بین روایت‌های این جمع، صحنه‌هایی از فداکاری، ایثار و دل‌های بزرگ آدم‌ها دیده می‌شود که در جای خودش منحصر به‌فرد است. صحنه‌هایی که همه فکر می‌کردند آدم‌هایش در همان صفا و خلوص سال‌های انقلاب و جنگ جامانده و تمام شده‌اند اما ناباورانه می‌بینیم که در دهه ۹۰ هم پر است از آن آدم‌های اهل دل و باصفا و فقط باید وقتش برسد تا خودشان را نشان دهند.

زال درخصوص حضور در جشنواره جلال و انتخاب کتاب «جهاد در قرنطینه» در این جایزه گفت: من این جایزه بزرگ را همواره به عنوان یک رویداد بزرگ در کشور می‌شناختم که برندگان آن از جایگاه ویژه‌ای در ادبیات کشور برخوردارند و این انتخاب، افتخار بزرگی برای من است.

وی با اشاره به این‌که متولد سال ۷۲ است و این انتخاب در راه نویسندگی افتخار بزرگی است، به تشریح ویژگی‌های این کتاب پرداخت و گفت: تلاش من این بود کتاب به یک قشر خاص متعلق نباشد، چون سوژه کتاب یک حرکت عمومی بود و نیاز بود کل جامعه را دربرگیرد. به همین دلیل هم سعی کردم کتاب نثری روان و ساده داشته باشد تا برای همه خواندنی باشد.

«عزرائیل» رمانی امنیتی - جاسوسی

مجموعه «عزرائیل» تریلری از نیما اکبرخانی است که در انتشارات کتابستان معرفت به چاپ رسیده است. این کتاب که در ژانر معمایی نوشته شده، درونمایه‌ای امنیتی - جاسوسی دارد و اتفاقات مختلفی را از ۴۰ سال گذشته روایت می‌کند.

اکبرخانی با جلد اول این کتاب با عنوان «کهنه سرباز» در بخش داستان بلند و رمان جایزه جلال حاضر شد و کتابش شایسته تقدیر شناخته شد.

او در رابطه با این انتخاب به جام‌جم گفت: این کتاب تا بخش پایانی جایزه قلم زرین رفته بود اما انتخاب نشد. در این جشنواره نیز عنوان شایسته تقدیر را کسب کرد. وی در رابطه با این مجموعه عزرائیل گفت: داستان به لحاظ گونه‌ای در سبک تریلر یا همان هیجانی و معمایی است و تم سیاسی و تاریخی دارد. جلد اول آن با عنوان کهنه سرباز منتشر شده که درخصوص یک سرگرد به نام حمیدرضا هدایتی، بازرس ویژه سازمان حفاظت اطلاعات نیروهای مسلح است. به او پرونده‌ای درباره یک سری قتل داده‌اند که قاتل آن مشخص است. قاتل، رزمنده‌ای معروف و بنام در دوران دفاع مقدس است که ردپایش همه جا دیده می‌شود اما هیچ راهی برای اثبات آن و یافتنش نیست. به همین دلیل هدایتی تلاش می‌کند از طریق ارتباط با دوستان و نزدیکان این قاتل و بازجویی از آنها به سرنخ‌هایی دست یابد. با شروع این بازجویی‌ها یکسری وقایع سیاسی و امنیتی بعد از انقلاب فاش می‌شود که برای مخاطب جذاب است.

نویسنده کتاب عزرائیل درخصوص علت نگارش این کتاب نیز گفت: اطلاعاتی که در رمان کهنه سرباز به مخاطب ارائه می‌شود به لحاظ تاریخی مستند است و از دل اسنادی بیرون آمده که در پژوهش‌های علمی منتشر شده است اما زیاد به آنها توجه نمی‌شود.

وی افزود: با مطالعه این اسناد و اطلاعات که در قالب آثار پژوهشی از طریق انتشارات مختلف از جمله سوره مهر، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی و ... منتشر شده است، احساس کردم یک خلأ ارتباطی بین این پژوهش‌ها و مردم وجود دارد، این‌که خیلی سخت‌خوان هستند و باید کتابخوان حرفه‌ای باشیم تا برای خواندن آنها زمان بگذاریم؛ لذا من اینها را در قالب داستان روایت کرده و آن را مهیج نمودم تا برای عموم مخاطبان لذتبخش شود، درون مایه آن را نیز با اسناد و اطلاعات واقعی پرکردم. اکبرخانی درخصوص جلد یک و نیم این مجموعه نیز گفت: در «روزهای تاریک» که به‌تازگی منتشر شده، تعدادی شخصیت جدید وارد داستان می‌شود و چون فقط این شخصیت‌ها معرفی می‌شوند و داستان پیش نمی‌رود، جلد یک و نیم شروعی برای جلد دوم کتاب است.

نویسنده کتاب عزرائیل با اشاره به این‌که جایزه جلال، یکی از جوایز بزرگ ادبی کشور است، تصریح کرد: امسال در بخش داستان و رمان ۱۵۰۸ کتاب حضور داشتند که نشان از استقبال بی‌نظیر از این جشنواره دارد و خوشحالم که اثر من توانست در این جایزه مورد تقدیر قرار بگیرد.

نگاه

تبیین با «سازمان سیاسی بهائیت»

حمیدرضا اسماعیلی یکی از کتاب‌های ویژه تاریخی را برای پانزدهمین جایزه جلال آورده بود و با آن توانست برگزیده بخش مستندنگاری شود. «سازمان سیاسی بهائیت ۱۹۷۹-۱۸۹۲» عنوان کتابی است که با محوریت بهائیت در ایران نوشته شد. او در این کتاب نشان داده بهائیت یک موضوع تاریخی صرف یا مربوط به حوزه فرق و ادیان انحرافی نیست. تشکیلات بهائیت یک سازمان سیاسی در حال رشد پیش از انقلاب اسلامی بود که در سال‌های بعد همپای گروهک منافقین به جاسوسی از مراکز ایران پرداخت.

وی در این باره گفت: متأسفانه تاریخ‌نگاری در ایران بسیار ناقص است و در هر حوزه بخواهید مطالعه و پژوهش داشته باشید با این نقصان مواجه می‌شوید. هر موضوعی را که تصور کنید حتی اگر درباره‌اش تحقیق و پژوهش زیادی هم شده باشد، متأسفانه به دلایل مختلف نیاز به بازپژوهی و تحقیق دوباره دارد. اسماعیلی با تشریح دلایل این نقص گفت: یکی از این مسائل می‌تواند به روش تحقیق برگردد که باید نوین و مدرن شود و تاریخ‌نگاری از خاصیت روایی، ایدئولوژیک و ابعاد مختلفی که تاکنون داشته به تاریخ‌نگاری علمی تبدیل شود. نکته دیگر، موضوع منابع است مثلا درباره بهائیت منابع تاریخی نسبتا زیادی وجود دارد که تاکنون مورد استفاده جدی واقع نشده است. نویسنده «سازمان سیاسی بهائیت ۱۹۷۹-۱۸۹۲» با اشاره به این‌که بهائیت موضوعی بسیار پردامنه و به‌رغم کثرت فراوان منابع، پژوهش‌هایی که تاکنون صورت گرفته، همچنان ناقص است، گفت: طی دو دهه گذشته بیشتر تحقیقاتم را در این باره انجام دادم. گرچه در موضوعات مختلفی که پژوهش و تحقیق کردم، رشته مشترکی که آنها را به هم متصل کرده در واقع موضوع رابطه عناصر فرهنگی، مذهبی، دینی و آیین فرقه‌ای با موضوع سیاست است لذا طی این دو دهه علاقه به تحقیق درباره فرقه‌ها موجب شد بیش از دیگر موضوع‌ها برایم مطرح باشد. در حال حاضر جای پژوهش جدی در رابطه با ازلی‌ها، شیخیه، اسماعیلیه و فرق مختلفی از طبقات صوفیه خالی و در رابطه با این موضوعات کار جدی انجام نشده است. در حالی که نیاز است درباره همه آنها کار شود اما در مجموع هر طور که نگاه کنیم، مشهورترین این جریان‌ها که درباره‌اش صحبت شد، بهائیت است. وی با تاکید بر این‌که همه مدارکی که در کتاب استفاده شده، برگرفته از اسناد حکومتی وقت یا منابع دست اول مثل خاطرات اشخاصی است که به‌نوعی کارگزار پهلوی بودند، گفت: من در این کتاب در پی بیان و تبیین «سازمان سیاسی بهائیت» بودم و مسأله اصلی‌ام این بود اما یکی از موضوعات دیگر بهائیت که به نظرم می‌تواند مهم باشد، پژوهش عمیق درباره تعامل بهائیت و حکومت پهلوی است. در این باره حتی می‌توان نگاه و نگرش کارگزاران مختلف حکومت پهلوی به بهائیت را کاوش کرد. مخصوصا افرادی که بهایی نبودند و جزو تشکیلات صهیونیست و یهود به شمار نمی‌آمدند. آنها گاهی که فرصت شده بسیار نقادانه درباره بهائیت و نفوذ مضر آنها در حکومت پهلوی صحبت کرده‌اند. به عنوان مثال، گزارش‌های علی سهیلی که اتفاقا در کتاب هم آمده بسیار قابل توجه است.

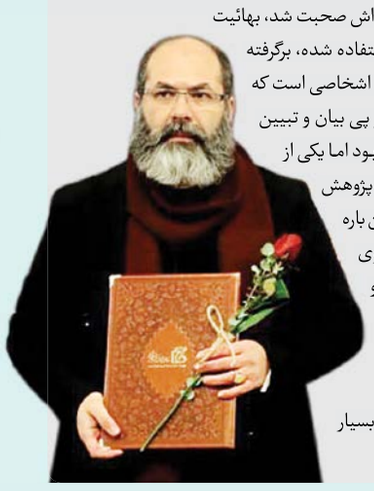

رویداد

داستان کوتاه ایرانی باز هم برگزیده نداشت

پانزدهمین دوره جایزه ادبی جلال آل‌احمد شامگاه شنبه در حالی به کار خود پایان داد که داوران این جایزه بازهم در رشته‌های داستان کوتاه و رمان، از معرفی اثری به عنوان برگزیده این جشنواره بازماندند. به گزارش خبرنگار جام‌جم، مراسم پایانی این جایزه در تالار وحدت با حضور، محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی و جمعی از اهالی فرهنگ و ادب برگزار شد.

تغییراتی در راه است

یاسر احمدوند، معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در سخنان کوتاهی که در آیین پایانی جایزه ادبی جلال آل‌احمد، بیان کرد از تغییرات در دوره‌های آینده این جایزه خبر داد.

وی گفت: احتیاج به تحول در شیوه‌های اجرایی این جایزه داریم و بعد از برپایی مراسم اختتامیه دوره پانزدهم، سراغ این تحول خواهیم‌رفت. ایده‌هایی به دست‌مان رسیده و طرح‌هایی نیز آماده شده است و در عین حال از همه دغدغه‌مندان می‌خواهیم پیشنهادهای تکمیلی و اصلاحی را برای تغییرات در دوره‌های آینده جایزه ارائه کنند. وجیهه سامانی، دبیر علمی جایزه به نمایندگی از اعضای هیأت علمی، بیانیه آنان را خواند که در آن به وجود مشکل در عرصه داستان‌نویسی اشاره شده بود. اعضای هیأت علمی به خصوص نگرانی خود را از ضعف در آثار مربوط به داستان کوتاه ابراز کرده و نوشته بودند: این قالب هنرمندانه‌ترین و رساترین قالب ادبیات داستانی است که می‌تواند متر و معیاری خوب برای هنر روایت نویسنده باشد. اما آثار این بخش محدود به حال و هوای زندگی شهری مانده است و سبک زندگی اقوام ایرانی و گستره ملی در بین آثار کمتر دیده شد و پیچیدگی کلامی و فقر موضوعی در آثار این بخش مشهود بود. آنها ضعف مشهود در داستان کوتاه را زنگ خطری برای ادبیات داستانی کشور توصیف کرده و با ابراز نگرانی نسبت به بزرگ‌نمایی مشکلات و آسیب‌های اجتماعی از متولیان فرهنگی خواسته‌بودند برای تربیت قلم‌هایی متعهد همت کنند؛ چراکه «حال داستان کوتاه نه تنها در این دوره بلکه در تمام ادوار جایزه جلال آل‌احمد خوب نبوده است.» وجیهه سامانی همچنین به بخش رمان و داستان بلند نیز اشاره کرد و با اشاره به رشد کمی و کیفی آثار در موضوعات امنیتی، دینی و ملی گفت: اگر این آثار متکی بر تحقیق و اطلاعات دقیق باشد خوب است اما تا رسیدن به آثار شاخص ادبی را در این حوزه راه زیادی در پیش است.

نتایج نهایی

در این مراسم برگزیدگان بخش‌های اصلی و جنبی جایزه به این شرح معرفی شدند:

منتخب بخش ویژه مستندنگاری مقابله با کرونا و مدافعان سلامت: «جهاد در قرنطینه»، نوشته فروغ زال، انتشارات راه یار.

منتخبان بخش ویژه شهید سردار سلیمانی: «حاج قاسمی که من می‌شناسم»، سعید علامیان، نشر خط مقدم و «شاید پیش از اذان صبح»، احمد یوسف‌زاده، انتشارات سوره مهر.

بخش مستندنگاری: برگزیده: «سازمان سیاسی بهائیت»، حمیدرضا اسماعیلی، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی.

شایسته تقدیر: «نبرد تنگه‌ها»، نوشته مصطفی رحیمی، نشر آثار شهید حسن باقری و «عقیله»، نوشته الهام امین، به نشر.

بخش داستان بلند و رمان: این بخش برگزیده نداشت.

شایسته تقدیر: «صور» نوشته حسینعلی جعفری، نشر سروش و «عزرائیل» اثر نیما اکبرخانی، نشر کتابستان معرفت.

بخش داستان کوتاه: این بخش برگزیده نداشت.

شایسته تقدیر: «ویروس عاشق» نوشته مجید رحمانی، نشر صاد.

بخش نقد ادبی: این بخش برگزیده نداشت.

شایسته تقدیر: «تماشای روایت؛ بررسی تحلیلی روش انتقال عناصر داستان از روایت به درام» اثر مجید آقایی، انتشارات علمی فرهنگی و «خودانتقادی ادبی؛ رساله‌ای در نقد هنر خویشتن در عرصه ادبیات» اثر مهرداد نصرتی، نشر فرهنگ عامه.

جایزه ویراستاری: مرحوم حسین جلال‌پور ویراستار کتاب «صور سکوت» و نرجس توکلی لشکاجانی ویراستار کتاب «اینجا سوریه است».

رادیوتئاتر

معرفی داوران بخش رادیوتئاتر جشنواره تئاتر فجر

داوران بخش رادیوتئاتر چهل‌ویکمین جشنواره تئاتر فجر، معرفی شدند.

بخش رادیوتئاتر چهل‌ویکمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر اجراهای خود را از روز گذشته ۲۵ دی با داوری حمید منوچهری، محسن سوهانی و نورالدین جوادیان آغاز می‌کند.

این بخش با مدیریت امین رهبر با ۱۳ نمایش جشنواره فجر را همراهی و اجراهای خود را در تماشاخانه مهر حوزه هنری آغاز می‌کند.

رادیوتئاتر چهل‌ویکمین جشنواره تئاتر فجر در نخستین روز برگزاری خود میزبان سه اثر نمایشی «بوکه من» به کارگردانی طاهره شاددل، «دست‌انداز» به کارگردانی سیدسروش پیمبری از کرمانشاه و «روایت ناتمام زیبای خط‌خطی» به کارگردانی بهاره کاظمی از قزوین بود. همچنین نمایش‌های «موج سوار آبی» به کارگردانی حسین خدادی از کرج و «زیبا» به کارگردانی محمدرضا قبادی‌فر از تهران امروز دوشنبه ۲۶ دی به ترتیب ساعت ۱۶ و ۱۸ در این دوره از جشنواره فجر اجرا می‌شوند.

شعرخوانی

همایش بین‌المللی شعر «سیبقی خالدا» برگزار شد

همایش شعر «سیبقی خالدا» با همکاری حوزه هنری انقلاب اسلامی و به میزبانی اتحادیه نویسندگان عرب سوریه با حضور شاعران سوری فلسطینی و ایرانی برگزار شد.

در این همایش که به مناسبت سومین سالگرد شهید حاج‌قاسم سلیمانی و همرزمان این شهید برگزار شد، رضوان قاسم و محمود حامد از فلسطین، عباس حیروقه و هیلانه عطاا... از سوریه و ماجد منابی و جلیل حزباوی از ایران حضور داشتند و در وصف فلسطین و شهدای راه قدس و مقاومت شعرهای زیبایی را سرودند.

محتواهای ارائه شده در این همایش با استقبال تشویق پرشور حاضران همراه شد و تقدیر و تشکر اتحادیه نویسندگان عرب به شاعران را به همراه داشت.

در پایان برنامه اتحادیه نویسندگان عرب با اهدای لوح یادبودی از تلاش‌های حوزه هنری در رشد و ترویج فرهنگ و هنر مقاومت تقدیر و تشکر کردند. در مقابل نیز حوزه هنری انقلاب اسلامی با اهدای صنایع‌دستی کشور عزیزمان از اتحادیه نویسندگان عرب برای میزبانی از شاعران ایران تقدیر کرد.

قاب

تئاترشهر تا جشنواره فجر میزبان ۵ نمایش

پنج اثر نمایشی تا آغاز چهل‌ویکمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر در تالارهای نمایشی مجموعه تئاترشهر روی صحنه می‌رود.

نمایش «بهرام به روایت هفت پیکر» به نویسندگی و کارگردانی حامد شیخی، «خانه برناردا آلبا» به نویسندگی فدریکو گارسیا لورکا و کارگردانی آرش امیری، «کِه؟» به نویسندگی، کارگردانی و بازی بهمن علاقبندان، «عقاب» به نویسندگی و کارگردانی ناصرآویژه و «پیرننا» به نویسندگی علیرضا سعیدی کیاسری و کارگردانی اکبر قهرمانی پنج نمایشی که تا ۲۸ دی‌ماه روی صحنه هستند.
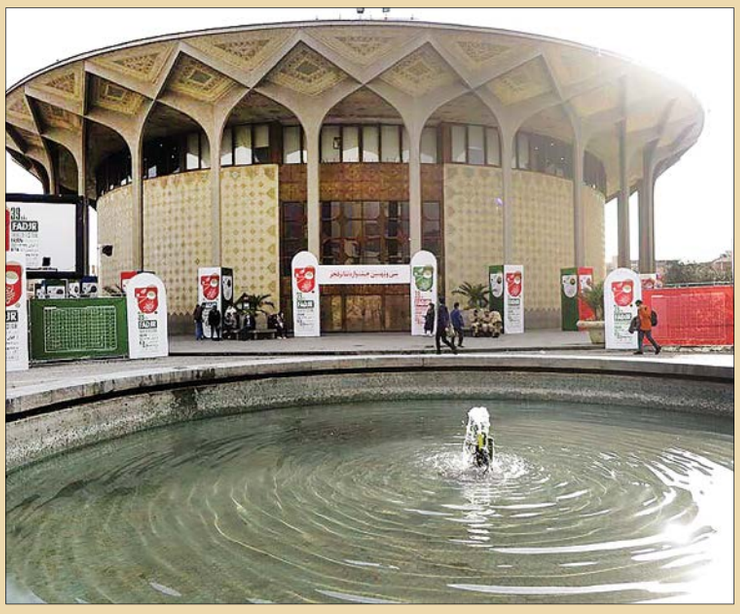
چهل‌ویکمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر از روز یکم تا دوازدهم بهمن سال جاری به دبیری کوروش زارعی برگزار می‌شود.